

עֲלֵאִין אִיהוּ גַלִּי לֹון. וּמַאי טַעְמָא גַלִּי לֹון. בְּגִין
 דִּידַע מָה בְּחֻשׁוֹכָא. דְּאֶלְמִילָא חֻשׁוֹכָא לָא אֵתְיַדַע
 נְהוֹרָא. וְאִיהוּ יָדַע מָה בְּחֻשׁוֹכָא. וּבְגִין כִּדְ גַלִּי
 עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא, דְּאִי לָאו חֻשׁוֹכָא לָא יִתְגַלִּיין
 עֲמִיקִין וּמִסְתָּרָאן. וְנְהוֹרָא עֲמִיה שְׂרָא. מָאן נְהוֹרָא
 דָּא. נְהוֹרָא (דף קפ"ו ע"ב) דְּאֵתְגַלִּיָּא מִגּוֹ חֻשׁוֹכָא.

וְאַנָּן מִגּוֹ חֻשׁוֹכָא דְּתוּה בְּמִדְבְּרָא, אֵתְגַלִּי לָן
 נְהוֹרָא דָּא. רַחֲמֵנָא יִשְׂרֵי עַמְךָ נְהוֹרָא,
 בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי. אֲזִילִי רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְחִבְרֵיָּא, אֵלִין תַּלְת מִילִין אֲבַתְרִיה, אָמַר לִיה,
 אֲמַאי לָא אֲזִילִי אֵלִין עַמְךָ בְּקַדְמוּתָא. אָמַר לִיה,
 לָא בְּעֵינָא לְאַטְרַחָא לְבַר נָשׁ עַמִּי, הַשְׁתָּא דְּאֵתוּ
 גִזִּיל בְּחֻדָּא. אֲזִילוּ, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲזַל לְאַרְחִיָּה. אָמַר
 רַבִּי אַבְא, הָא אַנָּן יָדַעְנָא שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ לָא יָדַע

לשון הקודש

מתנגלה לנו אור זה. הקדוש ברוך הוא
 ישרה עמך אור בעולם הזה ובעולם
 הבא. הלכו רבי שמעון והחברים שלשה
 מילין אלו אחריו. אמר לו, מדוע לא
 הולכים אלו עמך ככראשונה? אמר לו,
 לא רציתי להטריח לבן אדם עמי. עכשו
 שבאו, הלך פאחד. הלכו, ורבי שמעון
 הלך לדרך. אמר רבי אבא, הרי אנו
 יודעים את שמו, והוא לא יודע את שמו

הוא מנגלה להם. ומה הטעם מנגלה להם?
 משום שיודע מה בחשוכא. שאם לא
 היה החשך, לא נודע האור. והוא ידע
 מה בחשך, ומפני כך מנגלה עמקות
 ונסתרות. שאם לא החשך, לא יתגלו
 הדברים העמוקים והנסתרים. ונהורא
 עמה שרא - מהו אור זה? אור
 שמתנגלה מתוך החשך.
 ואנו, מתוך החשך שהיה במדבר,

שְׁמִיָּה דְמֹר, אָמַר לִיָּהּ, מִנִּיָּה יִדְעָנָא דְלֹא
לְאַתְחֻזָּאָהּ. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרֻשֵׁת כִּי תִשָּׂא

וַיִּדְבֹר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. (שמות ל) כִּי תִשָּׂא אֶת
רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקוּדֵיהֶם וְגו', רַבִּי
אָבָא וְרַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ אֲזִילֵי מִטְּבַרְיָה
לְצַפְרִי. עַד דְּהָווּ אֲזִילֵי, חָמוּ לִיָּהּ לִר' אֶלְעָזָר דְּהָוָה
אֶתִּי, וְרַבִּי חֵיָא עֲמִיָּה. אָמַר רַבִּי אָבָא, וְדַאי
נִשְׁתַּתַּף בְּחַדְרֵי שְׂכִינְתָא. אֲזַרְיִכוּ לְהוּ, עַד דְּמָטוּ
לְגַבְיֵיהוּ. בִּיּוֹן דְּמָטוּ גַבְיֵיהוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי
בְּתִיב, (תהלים לד) עֵינֵי יְיָ אֵל צַדִּיקִים וְאֲזַנָּיו אֵל
שׁוֹעֲתָם. הָאִי קָרָא קִשְׂיָא וְכו'.

תָּא חֵיָא, הָא אֲוִקְמוּתָהּ, לִית בְּרַכְתָּא דְלַעִילָא שְׂרִיָּא
עַל מַלְאָה דְאַתְמֵנִי. וְאִי תִימָא, יִשְׂרָאֵל הִיךְ
אַתְמֵנוּן. אֶלָּא כּוּפְרָא נְטִיל מַנְיָהּ, וְהָא אֲוִקְמוּתָהּ.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

את רבי אלעזר שהיה בא, ורבי חייא
עמו. אמר רבי אבא, ודאי שנסתתף עם
השכינה. חבו להם עד שהגיעו אליהם.
בין שהגיעו אליהם, אמר רבי אלעזר,
ודאי פתוב עיני ה' אל צדיקים ואזניו
אל שועתם. פסוק זה הנו קשה וכו'.
בא וראה, הרי פרושה, אין הפרכה

של מר? אמר לו, מפניו ידעתי שלא
להתראות. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרֻשֵׁת כִּי תִשָּׂא

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. כִּי תִשָּׂא אֶת
רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקוּדֵיהֶם וְגו'. רַבִּי
אָבָא וְרַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ הֵינּוּ הוֹלְכִים
מִטְּבַרְיָה לְצַפְרִי. עַד שְׁהִיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ

וְחֹשֶׁבֶנָּא לָא הָוִי עַד דְּאֵתְכַנְיֵשׁ כָּל הָהוּא כּוּפְרָא,
 וְסָלִיק לְחֹשֶׁבֶנָּא. וּבְקַדְמֵי תָּא מְבַרְכִין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,
 וּלְבַתֵּר מְנִין הָהוּא כּוּפְרָא, וּלְבַתֵּר אֶהְדְּרִין וּמְבַרְכִין
 לֹון לְיִשְׂרָאֵל. אֶשְׁתַּכְחוּ יִשְׂרָאֵל מִתְפָּרְכָּאן
 בְּקַדְמֵי תָּא וּבְסוּפָא, וְלָא סָלִיק בְּהוּן מוֹתָנָא.

מוֹתָנָא אִמְאֵי סָלִיק בְּמַנְיָנָא. אֶלָּא בְּגִין דְּבִרְכַתָּא
 לָא שְׂרִיָּא בְּמַנְיָנָא, פִּינִין דְּאֶסְתַּלַּק
 בְּרִכַתָּא, סְטָרָא אַחְרָא שְׂרִיָּא עָלֶיהָ, וְיִכִּיל לְאַנְזָקָא,
 בְּגִין כְּדִן נְטָלוּן כּוּפְרָא וּפְדִינָנָא לְסִלְקָא (ס"א מְעַלְיָהוּ)
 עָלֶיהָ מַנְיָנָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְאֶתְמַר.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא לִיתֵן מַחְצִית הַשְּׁקָל בְּשְׁקָל הַקֹּדֶשׁ. רַעֲיָא
מְהֵימְנָא מָאן מַחְצִית הַשְּׁקָל אִיהוּ בְּגוּן
חֲצִי הַהִין, וְדָא ו', מְמוּצָע בֵּין שְׁנֵי הַהִין. אַבְנָא

לשון הקודש

לְמַה הַמּוֹת עוֹלָה בְּמַנְיָן? אֶלָּא בְּשִׁבִיל
 שְׁהַבְרָכָה לָא שׁוּרָה בְּמַנְיָן. פִּינִין
 שְׁהַסְתַּלַּקָּה בְּרָכָה, הַצַּד הָאֵחֶר שׁוּרָה
 עָלָיו וְיִכִּיל לְהַנְזֹק. מִשּׁוּם כְּדִן נְטָלוּם
 כְּפָר וּפְדִינָן לְעֵלוֹת (מְעַלְיָהֶם) עָלָיו מַנְיָן,
 וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ וְנִתְבָּרַר.

רַעֲיָא מְהֵימְנָא

מַצּוּהָ לְתַת מַחְצִית הַשְּׁקָל בְּשְׁקָל
 הַקֹּדֶשׁ. רוּעָה הַנְּאָמֵן מַה זֶה מַחְצִית

שְׁלֹמְעֵלָה שׁוּרָה עַל דְּבַר שְׁנַמְנָה. וְאִם
 תֵּאמַר, אִיךָ יִשְׂרָאֵל נִמְנוּ? אֶלָּא כְּפָר
 נְטָל מֵהֶם, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ, וְהַחֲשָׁבוֹן לָא
 הָיָה עַד שֶׁפָּנְסוּ אֶת כָּל אוֹתוֹ הַכְּפָר
 וְעֵלָה לְחֲשָׁבוֹן. וּבְרֵאשׁוּנָה הָיוּ מְבַרְכִים
 אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כְּדִן הַמַּנְיָן שָׁל
 אוֹתוֹ הַכְּפָר, וְאַחַר כְּדִן חוּזְרִים וּמְבַרְכִים
 אֶת יִשְׂרָאֵל. נִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל מְבַרְכִים
 בְּרֵאשׁוּנָה וּבְסוּפָא, וְלָא עוֹלָה בְּהֶם הַמּוֹת.

לְמִשְׁקַל בָּהּ, דָּא י', עֶשְׂרִים גְּרָה הַשְּׁקָל: דָּא יו"ד.
הַעֲשִׂיר לָא יִרְבֵּה, דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, לָא
יִרְבֵּה עַל י'. וְהִכִּי אֲתַמַּר בְּסֵפֶר יְצִירָה, עֶשֶׂר
סְפִירוֹת בְּלִימָה, עֶשֶׂר וְלֹא אֶחָד עֶשֶׂר. וְהִדֵּל לָא
יִמְעִיט, דָּא צְדִיק, לָא יִמְעִיט מִעֶשֶׂר, כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר עֶשֶׂר וְלֹא תִשַּׁע. מִמַּחְצִית הַשְּׁקָל, דְּאִיהוּ י'.
(נ"א מַחְצִית הַשְּׁקָל עֶשֶׂר הוּא).

אָמַר לִיה רַעֲיָא מְהִימְנָא, (מְלֻאָה) אַנְתָּ בְּשָׁמַיִם,
רַחִים אַנְתָּ מִפְּאָרִיךְ, לִית תְּוֹהָא בְּכָל אֵינוֹן
מְלִין יִקְרִין דִּיפְקוֹן מִפּוּמָד, דְּהָא מָאן דְּאִיהוּ
מְלָפָא, אוּ בְּרָא דְמְלָפָא, לִית תְּוֹהָא, דִּיפְקוֹן
מְרַגְלָאִין בְּפִתְזִירָה, מְלִיִן סְגוּלוֹת, מְלִיִן נְהוּרִין.
לְבַר נָשׁ אַחְרָא, אִיהוּ תְּוֹהָא. אָמַר לִיה בְּרִיךְ אַנְתָּ
רַעֲיָא מְהִימְנָא. מִתְּמָן וְאֵילָךְ אִימָא אַנְתָּ, דְּעֵלְאִין

לשון הקודש

עשר הווא.

אָמַר לוּ רוּעָה הַנְּאֻמָּן, (מְלֻאָה) אַתָּה
בְּשָׁמַיִם, אֲהוּב אַתָּה מִרְבוּנְךָ, אִין
תְּמִיחָה בְּכָל אוֹתָם דְּכָרִים נִכְבְּדִים
שִׁינְצָאוּ מִפִּיד, שְׁהָרִי מִי שְׁהוּא מְלָךְ אוּ
בֵּן הַמְּלָךְ, אִין תְּמִיחָה שִׁינְעֵלוּ מְרַגְלִיוֹת
בְּשִׁלְחָנוּ, מְלֻאוֹת סְגוּלוֹת, מְלֻאוֹת אוֹרוֹת.
לְאָדָם אַחַר זוּהִי תְּמִיחָה. אָמַר לוּ, בְּרוּךְ
אַתָּה הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִשָּׁם וְאֵילָךְ אָמַר

הַשְּׁקָל? זְהוּ כְּמוֹ חֲצִי הַהִין, וְזוּ ו', מְמַצֵּע
בֵּין שְׁתֵּי הַהִינָן. אַבְּן לְשִׁקְל בָּהּ, זוּ י'.
עֶשְׂרִים גְּרָה הַשְּׁקָל - זוּ יו"ד. הַעֲשִׂיר לָא
יִרְבֵּה - זֶה הַעֲמוּד הָאַמְצַעִי, לָא יִרְבֵּה
עַל י'. וְכֵךְ נֵאמַר בְּסֵפֶר יְצִירָה, עֶשֶׂר
סְפִירוֹת בְּלִימָה, עֶשֶׂר וְלֹא אֶחָד עֶשֶׂר.
וְהִדֵּל לָא יִמְעִיט - זֶה צְדִיק, לָא יִמְעִיט
מִעֶשֶׂר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר עֶשֶׂר וְלֹא תִשַּׁע.
מִמַּחְצִית הַשְּׁקָל - שְׁהוּא י'. (מַחְצִית הַשְּׁקָל

וְתִתְּאוּן נַחְתּוֹ לְמִשְׁמַע מִינֶךָ. אָמַר לִיה, אֲשֶׁלִּים
מְלוּלָךְ, אָמַר לִיה, לֹא אֵית בְּעֵן לְמִימַר וַתִּיר,
אִימָא אַנְתָּ עַד זְמַנָּא אַחְרָא.

פְּתַח רַעִיָא מְהִימְנָא, פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְקַדֵּשׁ אֶת
הַחֲדָשׁ. בְּגִין דְּסִיחְרָא קַדִּישָׁא אִיהִי בְלָת,
דְּמִתְקַדְּשַׁת (דף קפ"ח ע"א) עַל פִּי בֵּית דִּין, דְּאִיהִי גְבוּרָה,
בְּגִין דְּתַמָּן לִיוָּאֵי, דְּאֶתְמַר בְּהוּ וְקַדְּשַׁת אֶת הַלְלוּיִם.
וּלְבַתַּר דְּאֶתְחַזִּי סִיחְרָא דִּיאֻתּוֹ לְאֻרָה, מְבַרְךְ
עָלֶיָה פְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
בְּמֵאמְרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיו כָּל עֲבָאִם. וּבְמִי
מִתְקַדְּשַׁת וּמִתְבָּרַכַת, בְּתַפְאֶרֶת בְּגִין דְּאִיהִי עֲטַרַת
תַּפְאֶרֶת לְעַמוּסֵי בְטָן. (ע"כ רעיא מדהימנא)

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חֲזִיָּא הֵווּ אֲזִלֵּי בְּאַרְחָא, עַד דִּהְווּ
אֲזִלִּין רַמְשׁ לִילִיָּא, יַתְּבוּ. אַדְהֵווּ יַתְּבִין.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

וְאַחַר שֶׁנִּרְאִית הַלְבָּנָה שִׂיאֻתּוֹ לְאֻרָה,
מְבַרְךְ עָלֶיָה: פְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֵאמְרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים,
וּבְרוּחַ פִּיו כָּל עֲבָאִם. וּבְמִי מִתְקַדְּשַׁת
וּמִתְבָּרַכַת? בְּתַפְאֶרֶת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא
עֲטַרַת תַּפְאֶרֶת לְעַמוּסֵי בְטָן. (עַד כַּאן רַעִיָּא

מדהימנא)

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חֲזִיָּא הֵווּ הוֹלְכִים בְּדַרְךְ.
עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים יָרַד הַלֵּילָה. וַיִּשְׁבוּ. עַד

אַתָּה, שְׁחֵרִי עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יָרְדוּ
לְשַׁמֵּעַ מִמֶּךָ. אָמַר לוֹ, הַשְּׁלֵם דְּבוּרְךָ.
אָמַר לוֹ, אֵינן בְּעַת לֹמַר יוֹתֵר, אָמַר
אַתָּה עַד פַּעַם אַחְרָת.

פְּתַח הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִצְוָה אַחַר זֶה
לְקַדֵּשׁ אֶת הַחֲדָשׁ, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּלֶה
הַקְּדוּשָׁה הִיא כְּלָה שֶׁמִּתְקַדְּשַׁת עַל פִּי
בֵּית דִּין, שֶׁהוּא גְבוּרָה, מִשּׁוּם שֶׁשָּׁם
לְוִיִּם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְקַדְּשַׁת אֶת הַלְלוּיִם.

שְׂרִיאת עֲפָרָא לְאַנְהָרָא, (ס"א אָמְרוּ קוּם וְנִיחָד) קָמוּ וְאָזְלוּ.
 אָמַר רַבִּי חֵיָא, חָמֵי אַנְפּוּי דְּמִזְרַח דְּקָא מְנַחֲרִין,
 הַשְׁתָּא כָּל אֵינוֹן בְּנֵי מְדִינְחָא דְּטוּרֵי נְהוּרָא, סַגְדִּין
 לְגַבֵּי הָאֵי נְהוּרָא, דְּנַהִיר בְּאַתָּר דְּשִׁמְשָׁא, עַד לָא
 יְפוּק, וּפְלַחִין לֵיהּ, דְּהָא בֵּינוֹן דְּנַפְיָא שִׁמְשָׁא, כַּמְּה
 אֵינוֹן דְּפְלַחִין לְשִׁמְשָׁא. וְאֵלִין אֵינוֹן דְּקָא פְּלַחִין
 לְנְהוּרָא דָּא, וּקְרָאן לְהָאֵי נְהוּרָא, אֱלֹהָא דְּמַרְגְּלָא
 דְּנַהִיר. וְאוּמָאָה דְּלַחֹן בְּאַלְהֵי דְּמַרְגְּלָא דְּנַהִיר.

וְאֵי תִימָא פּוֹלְחָנָא דָּא לְמַנְנָא הוּא. מִיּוֹמִין
 עֲתִיקוֹן קְדָמָאִין, חֲכָמָתָא יָדְעוּ בֵּיהּ. בְּזַמְנָא
 דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר, עַד לָא יְפוּק, הָהוּא מְמַנָּא דְּפִקִּיד
 עַל שִׁמְשָׁא, נָפִיק, וְאַתְוּוֹן קְדִישִׁין דְּשִׁמְשָׁא עַלְאָה
 קְדִישָׁא רְשִׁימָן עַל רִישִׁיהּ, (דְּשִׁמְשָׁא) וּבְחִילָא דְּאֵינוֹן
 אַתְוּוֹן, פְּתַח לְכָל בְּנֵי שִׁמְיָא וּבְטַש בְּהוּ, וְעֵבֵר.

לשון הקודש

הַמְרַגְלִית הַמְאִירָה. וּשְׁבוּעַתָּם הִיא
 בְּאַלְהֵי הַמְרַגְלִית הַמְאִירָה.
 וְאִם תֹּאמַר שֶׁעֲבוּדָה זוֹ הִיא לְהַנֵּם –
 מִיָּמִים רֵאשׁוֹנִים הַקְּדָמוֹנִים יָדְעוּ בְּה
 חֲכָמָה. בְּזַמֵּן שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר, טָרַם
 שִׁנְעָא, אוֹתוֹ הַמְּנַחֵה הַמְּפַקֵּד עַל הַשֶּׁמֶשׁ
 יוֹצֵא, וְהַאֲתִיּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַשֵּׁם
 הַעֲלִיּוֹן רְשׁוּמוֹת עַל רֵאשׁוֹ (שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ),
 וּבִכְתָּב אוֹתָן הַאֲתִיּוֹת פּוֹתַח אֶת כָּל

שְׁהִיו יוֹשְׁבִים הַתְּחִיל הַבְּקָר לְהֵאִיר.
 (אָמְרוּ נְקוּם וְנִלְכוּ) קָמוּ וְהִלְכוּ. אָמַר רַבִּי חֵיָא,
 רָאָה אֶת פְּנֵי הַמִּזְרַח שִׁמְאִירִים. עֲבָשׁוּ
 כָּל אוֹתָם בְּנֵי הַמִּזְרַח שֶׁל הָרִי הָאוֹר
 מִשְׁתַּחֲוִים לְאוֹר הַזֶּה שִׁמְאִיר בְּמָקוֹם
 הַשֶּׁמֶשׁ טָרַם שִׁנְעָא וְעוֹבְדִים אוֹתוֹ,
 שְׁהִירֵי בֵּינוֹן שִׁנְעָא הַשֶּׁמֶשׁ, כַּמְּה הֵם
 שְׁעוֹבְדִים לְשִׁמְשָׁא. וְאַלְהֵי הֵם שְׁעוֹבְדִים
 לְאוֹר הַזֶּה, וּקְוֵרָאִים לְאוֹר הַזֶּה: אֱלֹהֵי

וְהָיָה מִמָּנָא עָאל גּוּ הָהוּא זִהְרָא דְנְהִיר סְתְרֵינִיה
 דְשִׁמְשָׁא, וְתַמָּן שְׁכִיחַ, עַד דְנִפְק שְׁמִשָּׂא,
 וְאֵתְפֵשֵׁט בְּעֵלְמָא.

וְהָיָה מִמָּנָא, אִיהוּ פְקִידָא, עַל דְהֶבֵא, וְעַל
 מְרַגְלָן סוּמְקוֹן. וְאֵינּוֹן פְּלַחִין לְהָהוּא
 דִּיּוֹקְנָא דְתַמָּן, וּבְנִקּוּדִין וְסִימְנִין דִּירְתוּ מִקְדָּמָי
 מִיּוֹמִין עֲתִיקוֹן, אֲזִילִי וַיִּדְעִי נִקּוּדִין דְשִׁמְשָׁא,
 לְמִשְׁבַּח אֲתֵרִין דְדֶהֱבֵא וּמְרַגְלָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַד
 כִּמָּה יַחֲוֹן פּוֹלְחָנִין סְגִיָּאִין אֵלִין בְּעֵלְמָא, דְהָא
 שְׁקֵרָא לִית לִיהַּ קַיְיִמִין לְקַיְיִמָא.

פְּתַח אֵידֶךָ (ס"א רבי חייא) וְאָמַר, (משלי יב) שְׁפַת אִמָּת
 תִּבּוֹן לְעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר. תָּא
 חַיִּי, אֵלּוּ כָּל בְּנֵי עֵלְמָא הֵווּ פְּלַחִין לְשְׁקֵרָא, הָוָה
 הָכִי, אֲבָל הָאִי נְהוֹרָא וְזִהְרָא דְנְהִיר, וְדָאִי קִשׁוּט

לשון הקודש

מקומות של זָהָב ומְרַגְלִיּוֹת. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, עַד כִּמָּה יִהְיוּ עֲבוּדוֹת רַבּוֹת אֵלּוּ
 בְּעוֹלָם, שְׁהֲרִי שְׁקֵר אֵין לוֹ עֲמוּדִים
 לְתַמְיִכָּה?

פְּתַח אַחֵר (רבי חייא) וְאָמַר, (משלי יב) שְׁפַת
 אִמָּת תִּבּוֹן לְעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר.
 בָּא וּרְאָה, אֵלּוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הָיוּ
 עוֹבְדִים לְשְׁקֵר – הָיָה כֹּהֵן, אֲבָל הָאוּר
 הָזֶה וְהַזֹּהָר שְׁמַאִיר וְדָאִי הוּא אִמָּת.

חֲלוֹנוֹת הַשָּׁמַיִם, וּמִכָּה כְּהֵם וְעוֹבֵר.
 וְאוֹתוֹ מִמָּנָה נִבְנֶם לְתוֹךְ אוֹתוֹ הַזֹּהָר
 שְׁמַאִיר סְבִיב הַשֶּׁמֶשׁ, וְשֵׁם נִמְצָא, עַד
 שִׁיּוּצָא הַשֶּׁמֶשׁ וּמִתְפֵּשֵׁט בְּעוֹלָם.

וְאוֹתוֹ הַמִּמָּנָה מִפְקֵד עַל הַזָּהָב וְעַל
 מְרַגְלִיּוֹת אֲדָמוֹת, וְהֵם עוֹבְדִים אֵל אוֹתוֹ
 הַדִּיּוֹקָן שֶׁל שָׁם, וּבְנִקְדוֹת וְסִימְנִים
 שִׁירְשׁוּ מִהֲרָא שׁוֹנִים מִזְמִים קְדָמוֹנִים,
 הוֹלְכִים וַיּוֹדְעִים נִקְדוֹת הַשֶּׁמֶשׁ לְמִצָּא

אִיהוּ. כְּכִי רֹמָא דְרְקִיעָא קְשׁוּט אֵינּוּן. אִי
בְטַפְּשׁוּ וְחֶסְרוּנָא דְדַעְתָּא דְלַחֲזֵן, אֵינּוּן אֲמַרֵי
וְקָרְאֵן לְהוּ אֱלֹהָא, לָא בְעֵי קְדָשָׁא פְרִידָה הוּא
לְשִׁיעָא עֹבְדוּי מַעְלָמָא. אֲבָל לְזַמְנָא דְאֲתֵי לָא
יִשְׁתַּעֲזֵן כְּכִינָא וְנִהְוֵרִין דְעַלְמָא. אֲבָל מָאן יִשְׁתַּעֲזֵי.
אֵינּוּן דְפַלְחוּ לֹזֵן.

וְקָרְא דְא הָכִי הוּא. שְׁפַת אֲמַת תַּכּוֹן לְעַד, אֲלִין
יִשְׂרָאֵל, דְאֵינּוּן שְׁפַת אֲמַת. (דברים ו) יי'
אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד. וְכֹלֵא אִיהוּ אֲמַת, וְרֹזָא דְאֲמַת,
וּמְסִימֵי יי' אֱלֹהֵיכֶם אֲמַת. וְדָא אִיהוּ שְׁפַת אֲמַת
תַּכּוֹן לְעַד.

וְעַד אֲרֻגִיעָה, וְעַד רְנַע מִיבְעֵי לִיה, מָאֵי אֲרֻגִיעָה.
אֲלָא, עַד כְּמָה יְהֵא קִיּוּמָא דְלַחֲזֵן בְּעַלְמָא,
עַד זְמַנָּא דִּיִּיתֵי, וְיְהֵא לִי נִיחָא מִפּוֹלְחָנָא קְשִׁיָּא

לשון הקודש

לְעַד – אֵלוּ יִשְׂרָאֵל, שְׁהֵם שְׁפַת אֲמַת,
(דברים ו) ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וְהַכֵּל הוּא
אֲמַת וְסוּד הָאֲמַת. וּמְסִימֵם, ה' אֱלֹהֵיכֶם
אֲמַת. וְזוּהֵי שְׁפַת אֲמַת תַּכּוֹן לְעַד.

וְעַד אֲרֻגִיעָה, וְעַד רְנַע הִיָּה צְרִידָה לְהִיּוֹת!
מָה זֶה אֲרֻגִיעָה? אֲלָא עַד כְּמָה יְהִיָּה
קִיּוּמָם בְּעוֹלָם? עַד לְעַתִּיד לְבָא, וְתִהְיֶה
לִי מְנוּחָה מִהַעֲבוּדָה הַקְּשָׁה שְׁעָלִי.

כְּכִי רֹם הַרְקִיעַ הֵם אֲמַת. אִם
בְּטַפְּשׁוּתָם וְחֶסְרוֹן דַּעְתָּם הֵם אוֹמְרִים
וְקוֹרְאִים לָהֶם אֱלֹהִים, לָא צְרִידָה הַקְּדוּשָׁה
פְּרוּדָה הוּא לְכַלּוֹת אֶת מַעֲשֵׂי יְדֵיו
מִהַעוֹלָם. אֲבָל לְעַתִּיד לְבָא לֹא יִכְלוּ
הַכּוֹכְבִים וְהָאוֹרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. אֲבָל מִי
יִתְפַלֵּחַ? אוֹתָם שְׁעוֹבְדִים לָהֶם.

וְהַפְּסוּק הַזֶּה הוּא כֵּן. שְׁפַת אֲמַת תַּכּוֹן

דְּעָלוּי. וּבְזִמְנָא דְאַרְגִּיעָה, יִשְׁתַּצִּי לְשׁוֹן שְׁקֵר, אֵינּוּן
 דְקָרְאֵן אֱלֹהָא, לְמַאן דְלֹא הוּא אֱלֹהָא. אֲבָל
 יִשְׂרָאֵל דְאֵינּוּן שְׁפַת אֱמֶת, פְּתִיב בְּהוּ, (ישעיה מג) עִם
 זֵו יַצְרִיתִי לִי תַהֲלִיתִי יִסְפְּרוּ.

אֲדַכְרֵנָּא חֲדָא זִמְנָא דְהוּינָּא אָזִיל בְּחֵדִי רַבִּי
 אֱלֻעֶזֶר, פָּגַע בֵּיהּ הַגְּמוּנָא, אָמַר לִיהּ
 לְרַבִּי אֱלֻעֶזֶר, אַנְתָּ יַדְעַת מְאוּרֵיתָא דִּיהוּדָאִי. אָמַר
 לִיהּ יַדְעֵנָּא. אָמַר לִיהּ, לִית אַתּוּן אֲמֵרִין
 דְמְהִימְנוּתָא דְלְכוּן קְשׁוּט, וְאוּרֵייתְכוּן קְשׁוּט, וְאַנְן
 דְמְהִימְנוּתָא דִילָן שְׁקֵר, וְאוּרֵייתָא דִילָן שְׁקֵר. וְהָא
 כְּתִיב שְׁפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן
 שְׁקֵר. אַנְן מִיזְמִין דְעֵלְמָא, קִיִּימִין בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא
 אַעֲדִי מִינָן לְעֵלְמִין, דְרָא בְתַר דְרָא, תִּכּוֹן לְעַד
 וְדָאִי. וְאַתּוּן, זְעִיר הָהּ לְכוּ מַלְכוּתָא, וּמִיַּד אַעֲדִי

לשון הקודש

אמר לו, מפיר. אמר לו, האינכם
 אומרים שאמונתכם אמת ותורתכם
 אמת, ואנו שאמונתנו שקר ותורתנו
 שקר?! והרי פתוב, שפת אמת תפון
 לעד ועד ארגיעה לשון שקר? אנו
 מימות העולם עומדים במלכות ולא
 סרה ממנו לעולמים דור אחר דור, תפון
 לעד ודאי. ואתם מעט היה לכם

ובזמן שארגיעה, תתפלה לשון שקר,
 אותם שקוראים אלוה למי שאינו אלוה.
 אבל ישראל שהם שפת אמת, פתוב
 בהם (ישעיה מג) עם זו יצרת לי תהלתי
 יספרו.

גזפרתי פעם אחת שהייתי הולך עם
 רבי אלעזר, פגש בו הגמון. אמר לרבי
 אלעזר, אתה מפיר את תורת היהודים?

מִנְכוּן, וְקָרָא אֶתְקָיִים בְּכוּ דְכַתִּיב וְעַד אֶרְגִּיעָה
לְשׁוֹן שָׂקֵר.

אָמַר לִיָּה, תְּמִינָא בְּךָ דְאַנְתָּ תַּפִּים בְּאוּרֵייתָא.
תַּפְּחָ רִוְחִיהָ (דף קפ"ח ע"ב) דִּהְהוּא גִבְרָא. אֵלֹו
אָמַר קָרָא, שְׁפַת אַמְתָּ פּוֹנְנַת לְעַד, הָוָה כְּדַקְא מְרָן,
אֲבָל לָא כְּתִיב אֱלָא תַּכוּן, זְמִינָא שְׁפַת אַמְתָּ
דְּתַכוּן, מַה דְּלָאוּ הָכִי הַשְׁתָּא, דִּהַשְׁתָּא שְׁפַת שָׂקֵר
קִיּוּמָא, וְשְׁפַת אַמְתָּ שְׂכִינָא לְעַפְרָא, וּבְהַהוּא זְמִנָּא
דְּאַמְתָּ יְקוּם עַל קִיּוּמִיהָ, וּמְגוּ אֶרְצָא תַּצְמַח, כְּדִין
שְׁפַת אַמְתָּ תַּכוּן לְעַד וְגו'.

אָמַר לִיָּה הֵהוּא הַגְּמוּן, זַכָּאָה אַנְתָּ. וּזַכָּאָה עַמָּא
דְּאוּרֵייתָא דְקָשׁוּט יִרְתִּין. בְּתַר יוֹמִין
שְׂמַעְנָא דְאַתְגִּיר. אֲזֵלוּ, מָטוּ חַד בֵּי חֶקֶל, וְצֵלוּ
צֵלוּתְהוֹן. כִּיּוֹן דְּצֵלוּ צֵלוּתְהוֹן, אָמְרוּ מִכָּאן וּלְהֵלָאָה
נִתְחַבַּר בְּשְׂכִינְתָּא, וְנִזְיֵל וְנִתְעַסַּק בְּאוּרֵייתָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שְׂאִין כְּךָ עֲבָשׁוּ, שְׂעֵבְשׁוּ שְׁפַת שָׂקֵר
עוֹמְדָתָ, וְשְׁפַת אַמְתָּ שׁוֹכְבַת לְעַפְרָא,
וּבְאֹתוֹ זְמַן שֶׁל אַמְתָּ תַּעֲמֵד עַל קִיּוּמָהּ
וּמִתּוֹךְ אֶרְצָא תַּצְמַח, אִזּוּ שְׁפַת אַמְתָּ תַּכוּן
לְעַד וְגו'.

אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הַגְּמוּן, אֲשֶׁרִידָ, וְאֲשֶׁרִי
הָעַם שְׂיִוְרֵשִׁים תּוֹרַת אַמְתָּ! אַחַר יָמִים
שְׂמַעְתִּי שֶׁהַתְּגִיר. הִלְכוּ, הִגִּיעוּ לְשָׂדֶה

בְּמַלְכוּת, וּמִיָּד סָרָה מִכֶּם, וְהַפְּסוּק
הַתְּקִים בְּכֶם שְׁפַתוֹב וְעַד אֶרְגִּיעָה לְשׁוֹן
שָׂקֵר.

אָמַר לוֹ, אֲנִי רוּחָה בְּךָ שְׂאֵתָה חֶכֶם
בְּתוֹרָה. תַּפְּחָ רִוְחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ. אֵלֹו
אָמַר הַכְּתוּב שְׁפַת אַמְתָּ פּוֹנְנַת לְעַד –
הָיָה כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ. אֲבָל לָא כְּתוּב אֱלָא
תַּכוּן, עֲתִידָה שְׁפַת אַמְתָּ שֶׁתַּכוּן מַה

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (ישעיה מא) הֵן יְבוֹשׁוּ וַיִּכְלְמוּ
 כָּל הַנְּחָרִים בְּךָ וְגו'. זְמַן קִדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא
 לְמַעַבְדַּ לְיִשְׂרָאֵל, כָּל אֵינֹן טָבָאן, דְּקָאָמַר עַל יְדֵי
 נְבִיאֵי קְשׁוּט, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהוֹן, כְּמָה בִישׁוּן
 בְּגִלּוּתֵהוֹן. וְאַלְמָלָא כָּל אֵינֹן טָבָאן דְּקָא מְחַפָּאן
 וְחַמָּאן כְּתִיבִין בְּאוּרֵייתָא, לָא הוּוּ יִכְלִין לְמִיקָם
 וְלִמְסַבְל גְּלוּתָא.

אַבְל אֲזִלִין לְבֵי מְדַרְשׁוֹת, פְּתַחֲוִן סְפָרִין, וְחַמָּאן
 כָּל אֵינֹן טָבָאן, דְּקָא מְחַפָּן, וְחַמָּאן כְּתִיבִין
 בְּאוּרֵייתָא, דְּאֲבַטַח לֹון קִדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא עֲלֵיהוֹ,
 וּמְתַנַּחְמִין בְּגִלּוּתֵהוֹן, וּשְׂאָר עַמִּין מְחַרְפִּין וּמְגַדְפִין
 לֹון, וְאָמְרִי אֵן הוּא אֱלֹהִיכֹון, אֵן אֵינֹן טָבָאן
 דְּאֵתוֹן אֲמַרִין דְּזַמִּינִין לְכוֹן, וְכִי כָּל עַמִּין דְּעֲלָמָא
 יִכְסְפוֹן מְנִיכֹון.

לשון הקודש

היו יכולים לעמוד ולסבל את הגלות.
 אבֵּל הוֹלְכִים לְבֵית מְדַרְשׁוֹת, פּוֹתְחִים
 סְפָרִים, וְרוֹאִים כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת
 שְׂמַחֲתִים, וְרוֹאִים שְׂפִתְטוֹבִים בַּתּוֹרָה
 שֶׁהַבַּיִת לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עֲלֵיהֶם, וּמְתַנַּחְמִים בְּגִלּוּתָם, וּשְׂאָר
 הָעַמִּים מְחַרְפִּים וּמְגַדְפִים אוֹתָם
 וְאוֹמְרִים: אֵיךְ אֱלֹהֵיכֶם? אֵיךְ אוֹתָן
 טוֹבוֹת שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שְׂמַעְתְּדוֹת לְכֶם,
 וְכִי כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ יִתְבַּשְׁוּ מִכֶּם?

אחת והתפללו תפלתם. בִּין שֶׁהַתְּפִלָּה
 תְּפִלָּתָם, אָמְרוּ, מִכָּאן וְהִלָּא נִתְחַבֵּר
 בְּשִׁבְעִינָה, וְנִלְדָּה וְנִתְעַסַק בַּתּוֹרָה.

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (ישעיה מא) הֵן יְבוֹשׁוּ
 וַיִּכְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים בְּךָ וְגו'. עֲתִיד
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל כָּל
 אוֹתָן טוֹבוֹת שְׂאָמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי
 הָאָמַת, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהֶם כְּמָה
 רְעוֹת בְּגִלּוּתָם. וְאַלְמָלָא כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת
 שְׂמַחֲתִים וְרוֹאִים שְׂפִתְטוֹבִים בַּתּוֹרָה, לָא

הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה 10) שְׁמְעוּ דְבַר יְיָ הַתְּרַדִּים
 אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחֲיֵיכֶם שׁוֹנְאֵיכֶם וְגו'. מָאִי
 הַתְּרַדִּים אֶל דְּבָרוֹ, אֵינּוֹן דְּסִבְלוּ בְּמַה בִּישִׁין, בְּמַה
 שְׁמוּעוֹת שְׁמַעִי, אֵלִין עַל אֵלִין, וְאֵלִין בְּתַר אֵלִין,
 וְחֲרִידוֹן עֲלֵיהוֹן, בְּמַה דְּאֵתְ אָמַר (ירמיה ל) כִּי וְגו' קוּל
 תְּרַדָּה שְׁמַעְנּוּ פֶתַח וְאִין שָׁלוֹם וְגו'. אֵינּוֹן תְּרַדִּים
 תְּדִיר אֶל דְּבָרוֹ פֶּד אֶתְעֵבִיד דִּינָא.

אָמְרוּ אַחֲיֵיכֶם שׁוֹנְאֵיכֶם, אֵלִין אֵינּוֹן אַחוּכוֹן בְּנֵי
 עֲשׂוֹ. מְנַדִּיכֶם, בְּמַה דְּאֵתְ אָמַר (איכה ד) סוּרוּ
 טַמָּא קְרָאוּ לָמוֹ. דְּלִית עֲמָא דְקָא מְבִיזִין לוֹן
 בְּאַנְפִּי, וּמְרַקְקִין בְּאַנְפֵיהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּבִנֵי אָדוּם.
 וְאֵמְרֵי בְּלָהוּ מִסְּאַבִּין בְּנִדְהָ, וְדָא אִיהוּ מְנַדִּיכֶם.
 לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְיָ, אָנּוּ (דְּאָמְרִין) בְּנֵוֹי דְּאֵל חֵי. דִּי
 בֶן יִתְיַקֵּר שְׁמִיהָ. אָנּוּ שְׁלִטְנִין עַל עֲלָמָא בְּגִין

 לשון הקודש

הדין.

אָמְרוּ אַחֲיֵיכֶם שׁוֹנְאֵיכֶם – אֵלֵהּ הֵם
 אַחֲיֵיכֶם בְּנֵי עֲשׂוֹ. מְנַדִּיכֶם – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (איכה ד) סוּרוּ טַמָּא קְרָאוּ לָמוֹ. שְׂאִין עִם
 שְׂמֵבִזִים אוֹתָם בְּפָנִים וְרוֹקְקִים בְּפָנֵי
 יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ בְּנֵי אָדוּם, וְכֵלֶם אוֹמְרִים
 שְׂטֵמַאִים כְּמוֹ נְדָה, וְזֵהוּ מְנַדִּיכֶם. לְמַעַן
 שְׁמִי יִכְבַּד ה', אָנּוּ (שְׂאוּמְרִים) בְּנֵי אֵל חֵי,

זֵהוּ שְׂכָתוּב, (שם 10) שְׁמְעוּ דְבַר ה' /
 הַתְּרַדִּים אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחֲיֵיכֶם
 שׁוֹנְאֵיכֶם וְגו'. מַה זֶה הַתְּרַדִּים אֶל דְּבָרוֹ?
 אֵלוֹ שֶׁסִּבְלוּ בְּמַה רְעוּת, בְּמַה שְׁמוּעוֹת
 שְׁמְעוּ אֵלֵהּ עַל אֵלֵהּ וְאֵלֵהּ אַחַר אֵלֵהּ
 וְחֲרִדוֹן עֲלֵיהוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ל) כִּי וְגו'
 קוּל תְּרַדָּה שְׁמַעְנּוּ פֶתַח וְאִין שָׁלוֹם וְגו'.
 אוֹתָם תְּרַדִּים תְּמִיד אֶל דְּבָרוֹ כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה

הַהוּא דְאֶקְרִי גְדוֹל. (בראשית כז) עֲשׂוּ בְנֵי הַגְּדוֹל.
 וּבִשְׂמֵא דָא אֶקְרִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא גְדוֹל, (תהלים קמה)
 גְּדוֹל יְיָ וּמְהוֹלָל מְאֹד. אֲנִן בְּנֵי הַגְּדוֹל, וְאִיהוּ גְדוֹל.
 וְדָאֵי לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְיָ.

אֲבָל אֶתוֹן זַעֲרִין מִכְּלָא, (בראשית כז) יַעֲקֹב בָּנָה הַקָּטָן
 בְּתִיב, אֲן הוּא אֶלְחֵכוֹן. אֲן הוּא אֵינּוֹן טָבָאן,
 דִּיכְסָפוֹן כָּל עַמְמֵיָא מִחֲדוּה דְלָכוֹן. מָאן יִתֵּן וְנִרְאָה
 בְּשִׂמְחַתְכֶם כְּמָה דְאֶתוֹן אֲמַרִין. וְהֵם יְבוּשׁוּ (רוח הקדש
 אוֹמֵר וְהֵם יְבוּשׁוּ) (ס"א תו כמאן) כְּמָאן דִּתְלֵי קַלְלָתָא בְּאַחְרָא,
 בְּגִין דְאֶתוֹן אֲמַרִין דְכִדִּין יְבוּשׁוּ וַיְפָלְמוּ, וּבְגִין דָּא
 רוּחַ קְדִישָׁא הָזֶה אָמַר מְלָה חָכִי, וְעַל דָּא, הֵן יְבוּשׁוּ
 וַיְפָלְמוּ כָל הַנְּחָרִים בְּךָ. מָאֵי כָל הַנְּחָרִים בְּךָ.
 דְאֶתְקַפּוּ נְחִירֵיהוֹן בְּרוּגְזָא עַלְךָ בְּגִלּוּתָא דָּא.
 בְּהַהוּא זְמַנָּא, יְבוּשׁוּ וַיְפָלְמוּ מִכָּל טָבִין דִּיחֲמוֹן
 לַהוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

שָׂפְנוּ וַתִּכְבַּד שְׁמוֹ, אָנוּ שׁוֹלְטִים עַל
 הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא גְדוֹל,
 (בראשית כז) עֲשׂוּ בְנֵי הַגְּדוֹל. וּבִשְׁם הַזֶּה
 נִקְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְדוֹל, (תהלים קמה)
 גְּדוֹל הוּא וּמְהוֹלָל מְאֹד. אָנוּ בְנֵי הַגְּדוֹל,
 וְהוּא גְדוֹל. וְדָאֵי לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה'.
 אֲבָל אַתֶּם קְטַנִּים מְהֻלָּל, כְּתוּב יַעֲקֹב
 בָּנָה הַקָּטָן, אִיָּה אֶלְחֵיכֶם? אִיָּה אוֹתָן
 טוֹבוֹת שְׂוִיתֵיבִישׁוּ כָּל הָעַמִּים
 מִשְׂמַחְתְּכֶם? מִי יִתֵּן וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם
 כְּמוֹ שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים, וְהֵם יְבוּשׁוּ, (רוח
 הַקְּדוֹשׁ אוֹמֵר וְהֵם יְבוּשׁוּ) (עוד, כְּמִי) כְּמִי שְׂתוּלָה
 קַלְלָתוֹ בְּאַחַר, מְשׁוּם שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים
 שְׂאָזוּ יְבוּשׁוּ וַיְפָלְמוּ, וּמְשׁוּם כְּךָ רוּחַ
 הַקְּדוֹשׁ הֵיטָה אוֹמְרַת הַדְּבָר כְּךָ, וְעַל זֶה
 הֵן יְבוּשׁוּ וַיְפָלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים בְּךָ. מִי הֵם

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא הָכִי הוּא וְדָאִי, אֲבָל חֲמִינָן וְהָכִי חָמוּ תְקִיפֵי עֲלֵמָא, דְּהָא גְלוּתָא אֲתַמְשָׁךְ וְעַדִּין בְּרִיָּה דְדָוִד לָא אָתִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכָל דָּא הָכִי הוּא, אֲבָל מָאן עָבִיד דִּי־סְפָלוֹן יִשְׂרָאֵל גְלוּתָא דָּא, כָּל אֵינּוֹן הַבְּטָחוֹת דְּאַבְטָח לֹוֹן קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְהָא אֲתַמַּר, דְּעָאֲלִין לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת וְלְבַתִּי מִדְרָשׁוֹת, וְחֲמָאן כָּל אֵינּוֹן נְחֻמוֹת, וְחֲדָאן כְּלַפֵּיָהּ לְמִסְפַּל כָּל מַה דִּי־יִתִּי עָלֶיהּ, וְאַלְמָלָא דָּא לָא יִכְלִין לְמִסְפַּל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא וְדָאִי הָכִי אִיהוּ, וְכִלָּא בְתַשׁוּבָה תִּלְיָא. וְאִי תִימָא דִּיכְלוֹן הַשְׁתָּא לְאַתְעָרָא תְּשׁוּבָה כְּלָהּוּ כִּתְרָא. לָא יִכְלִין. מָאִי טַעְמָא לָא יִכְלִין. בְּגִין דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ל) וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וְכַתִּיב וְהִשְׁבוֹתָ אֶל לְבַבְךָ

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי זֶה נִתְבָּאֵר, שְׂנַכְנָסִים לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת וְלְבַתִּי מִדְרָשׁוֹת וְרוּאִים כָּל אוֹתָן נְחֻמוֹת, וְשִׂמְחִים כָּל־כֶּסֶם לְסַבֵּל אֶת כָּל מַה שְׂיָבֹא עֲלֵיהֶם, וְלוֹלָא זֶה לָא יִכְלֹו לְסַבֵּל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְדָאִי כִּדְ הוּא, וְהַכֵּל תִּלְוִי בְתַשׁוּבָה. וְאִם תֹּאמַר שְׂיִכְוֹלִים עֲבָשׁוּ לְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה כָּל־כֶּסֶם פְּאָחֵד – לָא יִכְוֹלִים! מַה הַטַּעַם לָא יִכְוֹלִים? מַשׁוּם שְׂכַתּוּב, (דְּבָרִים ל) וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל

כָּל הַנְּחָרִים כִּדְ? אֵלֶּה שְׂחֻקּוֹ אֵת נְחִירֵיהֶם בְּרִגְוֹ עֲלֶיךָ בְּגִלוֹת חַזוּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן יָבֹשׁוּ וְיִכְלָמוּ מִכָּל הַטּוֹבוֹת שְׂיִירָאוּ אֲעַל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כִּדְ זֶה וְדָאִי אֲבָל רְאִינוּ וְכִדְ רָאוּ גְבוּרֵי הָעוֹלָם, שְׂהָרִי הַגְּלוּת נִמְשַׁכֶּת וְעַדִּין בְּן דְדָוִד לָא בָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכָל זֶה כִּדְ הוּא, אֲבָל מִי עָשָׂה שְׂיִסְפָלוֹ יִשְׂרָאֵל אֵת הַגְּלוּת הַזֹּאת? כָּל אוֹתָן הַבְּטָחוֹת שְׂהַבְטִיחַ לָהֶם

בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחָךְ וְגו' . וּכְתִיב וּשְׁבַתָּ עַד
 יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו' . וּבְדִין (דברים ל') אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ
 בַּקִּצָּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו' . וְעַד דְּכָל אֵינּוֹן
 מַלְיָן לָא יִתְקַיְימוּן, לָא יִכְלִין (דף קפ"ט ע"א) לְאַתְעָרָא
 תְּשׁוּבָה מִנֵּייהוּ .

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה סְתָמָתָּ כָּל אֲרָחִין וּשְׁבִילִין
 מִכָּל בְּנֵי גְלוּתָא, וְלֹא שִׁבְקַת לֹון פְּתָחוֹן
 פָּה. אִי חָבִי, לְהוֹן כַּמָּה דַּהּוֹן בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּלֹא
 יִסְבְּלוֹן גְּלוּתָא וְלֹא אֲנָרָא, וְיִפְקוֹן (ס"א אִי חָבִי, לְהוֹן כַּמָּה
 דַּלְהוֹן בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, יִסְבְּלוֹן גְּלוּתָא וְלֹא יִפְקוֹן) מַדִּינָא דְּאוּרֵייתָא,
 וְיִתְעָרְבוֹן בְּשָׂאר עַמִּין .

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמּוֹ הָרָה תִּקְרִיב לְלָדַת תַּחִּיל
 תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ וְגו' . כָּמֹי כִּמּוֹ הָרָה, אֲרַח
 אִיהוּ לְעוֹבְרֵתָא, לְאַעְבְּרָא עָלָה תִּשַׁע יָרַחִין שְׁלֹמִין .
 וְאִית בְּעֵלְמָא כַּמָּה וְכַמָּה, דְּלֹא עָבַר עָלָה אֶלָּא

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

הַשְּׂאֲרָתָ לְהֵם פְּתָחוֹן פָּה. אִם כָּךְ, שִׁיְהִיו
 כִּמּוֹ שְׁהִיו בְּכָל דּוֹר וְדוֹר – שְׁלֹא יִסְבְּלוּ
 גְּלוּת וְלֹא שְׂכָר, וְיִצְאוּ (אִם כָּךְ, יִהְיוּ כִּמּוֹ שְׁהִיו
 בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, יִסְבְּלוּ אֶת הַגְּלוּת וְלֹא יִצְאוּ) מַדִּין שֶׁל
 הַתּוֹרָה, וְיִתְעָרְבוּ בְּשָׂאר הָעַמִּים .

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמּוֹ הָרָה תִּקְרִיב
 לְלָדַת תַּחִּיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ וְגו' . מַה זֶה
 כִּמּוֹ הָרָה? דֶּרֶךְ הוּא לְמַעְבְּרַת שִׁנְעָבְרוּ

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וְכַתּוּב וְהַשְׁבַּתָּ אֶל
 לְבָבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחָךְ וְגו' .
 וְכַתּוּב וּשְׁבַתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו' . וְאִז (שם)
 אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בַּקִּצָּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם
 יִקְבְּצֶךָ וְגו' . וְעַד שֶׁכָּל אוֹתָם דְּבָרִים לֹא
 יִתְקַיְימוּ, לֹא יִכּוּלִים לְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה מֵהֶם.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה הַסְתָּרָתָ כָּל
 הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים מִכָּל בְּנֵי הַגְּלוּת וְלֹא

יִזְמָא חַד אִו תִּירִין יִזְמִין מִתְּשִׁיעָא, וְכָל צִירִין
 וְחֻבְלִין דְּעוֹבְרֵתָא בְּתִשְׁעָא אֵינוּן. וְאַף עַל גַּב
 דְּלֹא אַעְבַּר עָלָה אֵלָּא יִזְמָא חַדָּא, אֲתַחֲשִׁיב עָלָה
 כְּאִילוּ אֲתַעְבְּרוּ כָּל תְּשִׁיעָא שְׁלִים. אוּף הָכִי
 יִשְׂרָאֵל, בֵּינוּן דְּאַטְעָמִי טַעַם גְּלוּתָא, אִי יַהֲדֵרוּן
 בְּתִשׁוּבָה, יִתְחַשֵּׁב עַלְיֵיהּ כְּאִלוּ אַעְבְּרוּ עַלְיֵיהּ כָּל
 אֵינוּן מַלְיָן דְּכִתְיָבִין בְּאוּרֵיִתָּא. כָּל שְׁפִין וְכָל שְׁפִין
 דְּכַמָּה וְכַמָּה יִסּוּרִין אַעְבְּרוּ עַלְיֵיהּ מִן יִזְמָא
 דְּגְלוּתָא שְׂרִי.

אַבְל מָאִי דְכִתְיָב, (דברים ד) בַּעַר לָךְ וּמַצְאוּךְ כֹּל
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. תָּא חַזִּי,
 כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא רַחֲמֵי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְיִשְׂרָאֵל
 בְּמִלָּה דָּא. לְמַלְכָּא דְּהוּא לִיה בְּרָא יַחֲדָא, וְרַחֲמֵי
 לִיה רַחֲמֵי דְנִפְשָׁא, וּמְגוּ רַחֲמֵי דִלִּיה, יַהֲב לִיה

לשון הקודש

עליה תשעה חדשים שלמים. ויש בעולם
 כמה וכמה שלא עובר עליה אלא יום
 אחד או יומים מהתשיעי, וכל הצירים
 והחבלים של המעברת הם בתשיעי.
 ואף על גב שלא עבר עליה אלא רק יום
 אחד, נחשב עליה כאלו עברו כל
 התשיעי שלם. אף כך ישראל, בין
 שפעמו טעם גלות - אם יחזרו
 בתשובה, יחשב עליהם כאלו עברו

אַבְל מהו שכתוב (דברים ד) בער לך
 ומצאוך כל הדברים האלה באחרית
 הימים - בא וראה כמה רחמנות רחם
 הקדוש ברוך הוא את ישראל בדבר
 הזה. למלך שהיה לו בן יחידי ואהב

עליה תשעה חדשים שלמים. ויש בעולם
 כמה וכמה שלא עובר עליה אלא יום
 אחד או יומים מהתשיעי, וכל הצירים
 והחבלים של המעברת הם בתשיעי.
 ואף על גב שלא עבר עליה אלא רק יום
 אחד, נחשב עליה כאלו עברו כל
 התשיעי שלם. אף כך ישראל, בין
 שפעמו טעם גלות - אם יחזרו
 בתשובה, יחשב עליהם כאלו עברו